

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2016 rugsėjis Nr.89

Rugsėjo 1-oji Tauragnuose

SVEIKINAME!

Rugsėjo 1 dieną Utenos kūrybinių industrijų centre „Taurapolis“ vyko Utenai nusipelnusių žmonių pagerbimo šventė. Jos metu Utenos rajono savivaldybės meras Alvydas Katinas įteikė padėkas bei jubiliejinius suvenyrus ir mūsų kraštiečiams **Bonifacui Stundžiai** ir **Romualdui Šimkūnui**. **Nuotraukoje:** iš kairės į dešinę stovi B. Stundžia, Saldutiškio klebonas Jurgis Kazlauskas, Tauragnų seniūnas Alvydas Danauskas, specialistė Laimutė Čepukienė, priekyje stovi R. Šimkūnas su žmona Birute.

Utenos rajono laikraščiuose paskelbtas Utenos rajono savivaldybės mero 2016 m. rugpjūčio 24 d. potvarkis Nr. MP-47. Jame pateikiamas visas sąrašas asmenų, kuriems dėkojama už Utenos miesto ir rajono garsinimą Lietuvoje ir už jos ribų, sąžiningą ilgametę profesinę ir visuomeninę veiklą, reikšmingus laimėjimus mokslo, kultūros, sporto ir kitose srityse.

Šiame sąrašė yra įrašyta Utenos Kraštonos progimnazijos Tauragnų Eugenijos Šimkūnaitės skyriaus pradinė klasių mokytoja **Aldona Tartilienė**.

Bronė Juknevičienė

Kaip greitai auga mūsų vaikai.

Rugsėjis

Kaip greitai auga mūsų vaikai... Tikriausiai tai labiausiai pastebim, kai ateina rugsėjis. Vakar dar buvo pirmokas, o, žiūrėk, jau ir ketvirtą klasę pasiekė, ne už kalnų ir aštunta, ir dvylikta. Taip ir skaičiuoja tėvai metus – kiek dar jų vaikams liko namuose pabūti. Net ir seniai matytos tetos susitikusios klausia: „Tai ke-

lintoj gi klasėj, vaikelį?“ Ir labai nustemba, kad svetimi vaikai taip greitai auga. Auga ir savi, ir taip pat greitai.

Ir Tauragnų mokyklėlėje vyksta nuolatinė kaita – vaikai užauga, važiuoja į miesto mokyklas, į jų vietą ateina pirmokai. Prisiminiau 2010 metus. Buvo pirmas ruduo, kai Tauragnų mokykloje neliko 5–10 klasių, tik pradinukai. Tada, vieną spalio savaitgalį, prie mokyklos sutikau Gintarę Kunickaitę, Eveliną Lingytę, Ivetą Znebaite ir Antaną Skliaustį. Jie sakė, kad buvo susitarę susitikti prie mokyklos, nes jos pasiilgo. Kalbėjo, kad pasiilgo mokytojų, skanaus valgyklos maisto, kad sunku keltis, pasakojo apie pirmąsias patirtis miesto mokykloje. Jau septintas ruduo, kai baigę pradinę mokyklą, į miesto mokyklas išvažiuoja penktokiukai, nes miestelyje liko tik Krašunos progimnazijos pradinis skyrius. Pasikeičia ir vaikų gyvenimas, ir jų tėvų. Kažin, ar tik ne mamos turi daugiau baimių prieš rugsėjį, nei jų vaikai? Mažoje mokykloje jauku ir saugu, rūpestinga mokytoja, galima paskambinti (ir paskambina, jei vaikas pamiršo, kas užduota!), visi gyvena kaip šeima. O mieste kaip bus? Mums atrodo, kad penktokai dar tokie žiopiukai... Tai kokios tos naujos vaikų ir mamų patirtys, džiaugsmas ir baimės? Apie tai ir kalbėjaisi su Aivaru Deveikiu, Jonė Šinkūnaite ir jų mamomis.

Aivaras Deveikis, Utenos Krašunos progimnazijos penktokas: „Rugsėjo pirmoji Utenoje patiko, jau susiradau naujų draugų. Buvo įdomu, kokia bus nauja auklėtoja. Nelabai jaudinausi, kad eisiu į didelę mokyklą. Buvo baimės, kad pavėluosiu į pamokas, kad ko nors nemokėsiu. Ryte kol kas važinėju su mama, po pamokų grįžtu autobusiuku. Valgykloje ne visas dienas valgiau, nes didelės eilės. O kai spėjau pavalgyti, tai buvo labai skanu. Utenoje žymiai griežtesni mokytojai. Matau, kad man labai patiks matematika, dailė, lietuvių. O Tauragnuose man patiko visi dalykai. Dar man labai patinka, kad daug vaikų, kad galėsiu susidraugauti. Čia dar lankysiu teatrą, o Utenoje, savo mokykloje, karate būrelį. Mokytojai norėčiau padėkoti, kad išmokė visko. Mama priduria, kad „Aivarui buvo sunkiau (šeima grįžo iš Danijos, pastaba autorės), todėl žodžiai „išmokė visko“ įgauną kitokią prasmę. Čia yra geriausia, ką Aivaras galėtų pasakyti savo mokytojai.“

Sallija Deveikienė: „Dar ir dabar yra baimės. Didelė mokykla, daug vaikų, jau puolė penktadienį penktokus vyresni vaikai. Jaudina, kaip seksis mokytis. Čia ir pasėdėta, ir nepraleista, jei ko nepadarė ar nepasisėkė. Utenoje reikės atsakomybės pačiam. Aivaras patenkintas, matau, kad jis tikrai neliūdinas. Jau susidraugavo su klasės draugais, džiaugiasi, kad visi žino jo vardą. Pirmos dienos nenuvylė ir neišgąsdino. Penktadienį, kai vežiau į mokyklą, Aivaras visą kelią tylėjo. Pasirodo, bijojo pavėluoti. Jei tik tokia baimė, tai nieko. Dar tik pradžia, vėliau bus ir daugiau namų darbų, ir kontroliniai, žiūrėsim, kaip seksis. Dėl to rūpinuosi. Visa kita gerai. Viskas priklausys nuo vaiko. Su Aivaru reikia pasėdėti prie pamokų. Gal Utenoje išmoks sava-

rankiškumo, įgaus atsakomybės.

Tauragnų mokyklą, mokytoją labiausiai vertinčiau už nuoširdumą, aktyvumą. Tokia maža mokykla, o tokia aktyvi. Vaikai daug kur dalyvavo, važiavo, pamatė, mokytoja tikrai aukėjo daug savo laiko. Gaila, kad Utenoje per šventę nelabai girdėjosi, mikrofonai prastai sureguliuoti, nesigirdėjo ir himno, ir ką vaikai dainavo. O klasėje buvo įdomu, auklėtoja sugalvoja užduotis, kad geriau galėtų pažinti savo auklėtinius, sužinotų jų pomėgius.

Aš negaliu ramiai sėdėti, jau buvau mokykloje, nepatiko, kad vaikai nespėja pavalgyti. Vaikų daug, penktokai dar nedrąsūs. Reikėtų bent pradžioje kažkaip sutvarkyti, kad jie spėtų papietauti. Negalės susikaupti per pamokas, jei galvos, kad nori valgyti. Jei vieną kartą nepavalgys, kitą, daugiau ir nebeis, galvos, kad neverta bandyti.“

Aivaras (viduryje) jau su Krašunos progimnazijos uniforma

Jonė Šinkūnaite, Utenos Krašunos progimnazijos penktokė: „Rugsėjo 1-oji man patiko. Labai įdomios mokytojos, tokios *fainos*, jų daug. Susipažinau su naujais draugais. Baisoka buvo, nes nežinojau, kaip prieiti prie klasės, kaip susipažinti. Bet susikaupiau, priėjau, pradėjom bendrauti. Klasė puiki, vaikai labai draugiški. Klasėje 19 vaikų, daugiau berniukų, bet jie labai išdykę. Visi tauragniškiai vienoje klasėje. Sunku, kad reikia keltis daug anksčiau, bet priprasiu. Jau siūlė lankyti dailės būrelį, aš ir pati apie jį galvojau. Dar palūkėsiu, nes Tauragnuose yra du būreliai, kuriuos noriu lankyti. Pirmas dvi dienas nesusėjau pavalgyti, nes Krašunoje žymiai daugiau vaikų. Aivaras mama jau buvo mokykloje dėl šito. Žinau, kad viskas išsispręs,

man viskas bus gerai. Negaliu pasakyti, kad nenoriu ten eiti. Bet Tauragnuos buvo geriau... Man labai patiko mūsų mokytoja, ji tokia sava. Kartais užsimiršus ir mama pavadindavau... Daug kur dalyvavom. Jei galėčiau, savo mokytojai padėkočiau už viską. Už viską, ką jinai padarė dėl mūsų.

Jonė su mama džiaugiasi Rugsėjo 1-ąja

Janė Šinkūnienė: „Jaučiau labai didelę baime prieš Jonės rugsėjo 1-ąją. Aš pati mieste niekada nesimokiau. Gal net labiau jaudinausi, nei Jonė. Čia buvo viskas žinoma, o ten neaišku, kas ir kaip bus. Atrodo, kad Jonė labai drąsi, bet taip nėra. Būna ir ašarų. Jaudinaus, ar suspės pavalgyti. Utenoj jau reikės *kapanotis* pačiai, nepasiskambinsi, jei kas ne taip. Jonė daug kur dalyvauja, bet visada nori, kad ir aš būčiau kartu. Savarankiškumo kaip ir nėra, todėl ir bijau. O dar tas važiavimas, ryte vos ne iki ašarų, kad reikia anksti atsikelti. Atrodo, gerai, kad vežioja, bet kol visus kaimus apvažiuoja... O jei dar būreliai... Mokytoja apibūdino Jonę kaip visur dalyvaujančią, todėl jau keli mokytojai siūlė lankyti būrelius, bet dar nenorim, kad apsikrautų. Tauragnuos ir toliau lankys teatrą ir *modeliukus*. Kiti būreliai gal po metų.

Mokytoja Aldona savo mokiniams buvo antra mama, jie visi gyveno kaip šeima. Ir mokykla buvo kaip antri namai. Jonei labai daug reiškė jos mokytoja. Gaila, labai gaila, kad Tauragnuos nėra mokyklos. Ir mamoms buvom labai susitelkusios, daug ką darėm dėl vaikų. Mums visoms šita mokykla labai daug reiškė. Jonė visada norėjo eiti į mokyklą, o dabar dar nėra drąsu, nes bijo pavėluoti, bijo, kad kas neatsitiktų. Pavargsta, nori pabūti tyliai. Kur matyta, kad vaikas norėtų ramiai pabūti? Bet esam optimistės, tikim, kad viskas susiklostys gerai. Turi taip būti.“

Daug pokyčių ir pirmųjų gyvenime. Jų šiais mokslo metais atėjo keturi, tiek pat, kiek ir išėjo ketvirtokų.

Į mokyklą jauniausią vaiką išleido **Lina Paukštienė:** „Atėjus rugsėjo 1-ajai mūsų jaunėlis Tomas ir sako mums, kad namuose nebeliko mažų

vaikų, kad jis jau didelis, nes jau eina į mokyklą, o ne į darželį. Taip, šiais metais jau visi trys vaikai išskubėjo į mokyklą: į 7 klasę Utenoje, į 4 ir į 1 klasę vietinėje mokyklėlėje. Ir Matui, ir Adai, ir Tomučiui dar viena naujo etapo pradžia, dar viena paslaptinė ir neatrasta pradžia. Ir taip kasmet...

Kiekvienas mokytojas palieka mažesnę ar didesnę svarbią žymę kiekvieno vaiko gyvenime. Todėl labai džiaugiuosi, kad ir jaunėlis Tomas skubės tuo pačiu keliuku, į tą pačią mokyklėlę ir pas tą pačią mokytoją semtis mokslo žinių. Mane rugsėjo 1-oji priverčia susimąstyti, kad taip greitai lekia laikas ir kaip greitai auga mūsų vaikai...“

Pirmi **Tomuko** įspūdžiai mokykloje visai neblogi. Pirmoko nuotaika labai gera, labai laukė rugsėjo, norėjo į mokyklą, nes jau didelis. Brolis ir sesė mokiniai, todėl ir jis norėjo būti kaip jie. Truputį bijojo, kad reikės ruošti pamokas. Mokykla pasirodė labai graži. Ir mokytoja labai graži, labai patiko. Pačią pirmą dieną mokykloj valgė sriubą! Nelabai aišku, iš kur ta sriuba, bet buvo skanu. Mokykloje praėjo jau savaitė. Ar buvo kas sunku? Tomukas tik atsiduso. Keltis sunku... Pakelia mama. Jau buvo namų darbų. Rašė raides. Tomukas moka skaičiuoti, o skaityti dar ne. Čia mama susiėmė už galvos – skaityti moka! Mama išmokė. Labiausiai mokykloje jam patinka mokytoja ir vaikai. Geriausias draugas Gustas. Sutaria ir su mergaitėmis, vieni kitų neskriaudžia. Kol kas mėgstamiausias užsiėmimas – piešimas. Kad ir kaip laukė rugsėjo 1-osios, bet dar džiaugiasi sugrįžusia vasara, labai nori eiti prie

Lina Paukštienė su savo atžalomis

ežero. O su mokytoja irgi eina prie ežero, ten sportuoja, žaidžia. Tomukas tikisi, kad viskas mokykloje jam bus gerai.

Aš nežinau, ką parašyti straipsnio pabaigoje. Atrodo, primygtinai prašiau nelyginti savo miestelio mokyklos su miesto mokykla. Taip savaime išėjo, nes labai jau skiriasi vidinis gyvenimas mažoje ir didelėje mokykloje. Todėl suprantama vaikų baimė ko nors nerasti, pavėluoti. Vaikų, jų tėvų ir mokytojos šilti ryšiai yra didžiulis privalumas, vaikai neišgyvena jokio streso, būdami mokykloje. Ir jie, ir tėvai žino, kad bus reaguota į kiekvieną problemą, nesėkmę, sunkumai bus įveikti. Viskas taip žinoma, priprasta, sava. Todėl puikiai suprantamas mamų nerimas, kad vaikams ateina naujas gyvenimo etapas: ir vieta kita, ir jau ne pradinukai, ir patys turės savimi daugiau pasirūpinti, patys sprendimus priimti. O kad ir vaikai, ir mamos taip šiltai kalbėjo apie savo mokyklą – mokytojos Aldonos Tartilienės nuopelnas. Visi matėm, kad pastarieji keleri metai Tauragnų mokyklėlėje buvo tikras „aukso amžius“: renginiai, konkursai ne tik Utenoje, bet ir Vilniuje. Ir vaikų mamos gyveno aktyviai, dirbo ir šventė kartu, buvo pagalbininkės mokytojai, kartu džiaugėsi vaikų pasiekimais. Mieste tokio aktyvaus bendro visų gyvenimo tikrai nebus. Gal ir dėl to dar liūdna? Visada liūdna, kai baigiasi koks nors vienas gyvenimo etapas, atrodo, kad atsiranda tuštuma. Ir kol surandi, kuo ją užpildyti, praeina nemažai laiko. Tai tokios rugsėjo nuotaikos...

Ačiū mano pašnekovams, kad surado laiko pasikalbėti. Ypač mamoms ačiū, nes nuo rugsėjo jų laikas suplanuotas minutėmis. Viskas bus gerai, su kiekvienu mėnesiu, mamos, baimių bus vis mažiau!

P.S. Internetiniame Tauragnų seniūnijos puslapyje savo mintimis apie Rugsėį dalinasi ir tauragniškiai

mokytoja **Aldona Tartilienė**. „Vasara turi vieną ypatingą savybę – sugeba labai greitai prabėgti. Ši ypač. Mažai palepino saulė, nespėjo net kiemų išdegtinti (kiek kartų pjovėte žolę?) ir upių išsausinti. Bet nuo to, tikiu, ji nebuvo blogesnė. Matau iš vaikų, grįžusių į mokyklos suolą, veidų. Jie pilni pasakojimų. Tačiau ne visi iš karto puolė tauškėti – šiomet į mokyklėlę atkeliavo keturi pirmokai: Gustas, Tomas, Viktorija ir Viltė. Jiems viskas nauja – šiek tiek užtruks, kol susipažins, kol prisipratins, prisijaukins. Kitiems jau kur kas paprasčiau – drąsiai giedojo himną, dainavo, deklamavo, už rankų vedė pirmokus.

Šiomet Tauragnų mokyklėlę pabaigs Ada, Ieva ir Norbertas – jiems šie metai ne ką mažiau svarbūs. Reikia dar labiau sustiprėti, pasiruošti naujiems iššūkiams. O pati šventė prabėgo puikiai. Su linkėjimais ir dovanomis, su verdama sriuba ir dainomis. Ačiū svečiams – seniūnui Alvydui už gražius žodžius, bibliotekininkei Nijolei už nuostabias staigmenas ir muziejininkei Gražinai už didžiulį puodą pasakiškos sriubos. Vėliava iškelta – mokslo metai prasidėjo. Tebūnie jie sėkmingi, vertingi, įsimintini ir auginantys. Mokinius, mokytojus, tėvus ir visus mus”.

Tauragniškiai dramos studijos artistai su vadove Loreta Juškėniene Utenos miesto šventėje

*Laiķas eina greitai, tarsi būtų vienas
Žemėj pasiklydęs nežinia kadais.
Pasroviui nubėga jaunos mūsų dienos,
Pradalgiu nubyra vasaros žiedai.*

St. Jonauskas

Rugsėjo jubiliejai. Sveikiname!

50 metų sukanka tauragniškiam **Dariui Šinkūnui, Audriui Giruckui, Rimantui Lebedevui ir Vaidai Juodkienei** iš Gaidžių;

60 metų jubiliejų švenčia **Janė Valienė** iš Klykių;

75 metų sukaktį pažymi tauragniškis **Bronius Katinas**;

80 metų sukanka **Mykolui Žavnerovui** iš Šeimaties ir **Veronikai Laimutei Mačerauskienei** iš Papirčių;

85-eri sukanka **Stanislovui Varnui** iš Šeimaties.

Valda Žebeliene
Pasakorių konkursas „Žodzis žodžį gena“

Su dideliu nerimu laukiau pasakorių konkursa „Žodzis žodžį gena“, katras vyka Druskinukuos rugsėja 10 dienu. Jį arganizava Druskinikų kultūras centras kartu su Letuvos liaudes kultūras centru. Jam dalyvavam ir trys Utenas rajona atstoves: Vida Baraniene iš Užpalių, Janina Zamauskiene iš III amžiaus universiteta falklorinia ansamblia „Seklytėla“ ir aš, Valda Žebeliene, iš Tauragnų. Druskinukuos važiam pra Anykščius, ba raikia paimtei pasakorkų na Traškūnų. Keliavam geras keturias valandas, net „uodegas“ insopa. Gera, kad ne betuonkeliu dardėjam. Būtum suvis nepaaji.

Druskinikų „Aqua“ didžiojan kanferencijų salen susrinka 36 pasakoriai iš Ignalinas, Utenas, Anykščių, Kupiškia, Panevežia, Janavas, Širvintų, Raseinių, Taurages, Šilales, Kelmes, Mažeikių, Prienų, Birštana, Druskinikų savivaldybių ir Vilniaus miesta. Renginia svečiai ir dalyviai išgirda daug įdamių istorijų, sakmių, padavimų, paposakatų gražiom letuviškam tarmėm. Pasakorius vertina ir geriausius išrinka labai važna komisija: pirminike – Letuvos liaudes kultūras centra direktariaus pavaduotaja Etnines kultūras skyriaus vedėja Vida Šatkauskene, Letuvių literatūras ir tautosakas instituta Dainyna skyriaus vyresnioji mokslinė darbuotaja dr. Bruonia Stundžene, Letuvių

kalbas instituta direktariaus pavaduotaja dr. Violeta Meilūnaite, Druskinikų „Ryta“ gimnazijas mokytaja – metodinike Lina Duduliene, Druskinikų savivaldybes specialiste kultūrai ir turizmui Ingrida Griniūte.

Pasakoriai buva vertinami pagal pasirinktų kūrinii turinį, meninį vertį, repertuara autentiškumų, pasakajimų įtaigumų, natūralumų, išraiškingumų, ryši su publiku, sceninį kultūrų. Raikėja kalbėt 5 minutes, ale nedaugelis šitek laiką kalbėja. Buva takių, kad ir 10 minučių posakaja. Del ta pasrodymai ažsitesia iki puses šešių vakara. Komisija turėja daug darba, kol nustate geriausius ir gerokai velava. Dalyviai, susrinkį salen 18 valandų, nenabadžiavam. Sudainavam daug gražių liaudes dainų. Buva labai linksma. Linksmysbes kai kam baiges, kai ataja komisija ir pristate nugalėtajus. „Glauniausiu pasakorku 2016“ tapa falkloria ansamblia „Vilnela“ dalyve Janina Kukiene iš Vilniaus. Ana gava 160 eurų premijų. Pirmas vietas sava kategorijase užeme Vladze Petrulionene iš Druskinikų savivaldybes, Jurga Švagždiene iš Panevežia ir Ona Papaliene – „Vilnelas“ ansamblia dalyve iš Vilniaus. Anas gava pa 80 eurų. Kiti dalyviai buva apdavanoti Padekas raštais ir atminima davanom. Čiut ne visi dalyviai burbėjam, kad neteisingai buva apdavanotas „Vilnelas“ ansamblia dalyves. Jų pasrodymai niekuo neišsiskyre na kitų. Buva net prastesni. Be to, jų pavardžių net nebuva dalyvių sarašuos.

Renginį užbaige Vida Šatkauskene. Ana džiauges, kad letuviai tikrai turi kuo pasdidžiut – ne venoj kitoj Europas valstybes takioj mažoj teritorijaj nėra takios gausybes skirtingų tarmių, katras sekmingai gyvuoja. Komisijas pirminike padekavoja visiem dalyviom až žodines tautosakas tradicijas puoselejimų, tarmių saugajimų, kviete ir kitais metais dalyvaut konkursi „Žodzis žodžį gena 2017“.

Ir aš ti buvau, ir sakmį sakiau, nieką nelaimėjau, ale didelų palaimų apturėjau.

Valda Žebeliene

Įdomusis penktadienis Vilniuje

Dar gegužės mėnesį, per Tauragnų krašto bendruomenės gimtadienį ir Vyšnių žydėjimo šventę, Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo prezidentas Romas Pakalnis pakvietė tauragniškius į rudenį Vilniuje vyksiančią Tautų mugę. Netruko prabėgti laikas, atnešęs daug nerimo ir rūpesčių Tauragnų mokyklėlės mokytojai Aldonai Tartilienei, jos mokinukams ir Tauragnų krašto muziejininkei Gražinai Grašienei. Šios mūsų moterys yra labai darbščios ir išradingos. Jos turėjo pasiruošti E. Šimkūnaitės vaistažolininkystės kiemelio pristatymui Vilniuje, Tautų mugėje. Mokytoja Aldona su mokinukais paruošė 10 minučių programą iš Eugenijos Šimkūnaitės kūrinii, išmoko 20 Žiniuonės užrašytų mįslių apie medžius, paruošė originalius prizus atspėjusiems. Muziejininkė

Gražina priskynė didžiulę dėžę šermukšnių, pririnko kelias pintines nuostabių savo sodo obuolių, prilaužė aviečių šakelių su uogomis. Ilgą laiką Gražina rinko ir siuntė į Vilnių medžiagą ruošiamai knygelei su Eugenijos Šimkūnaitės horoskopais pagal medžius, paukščius ir žuvis. Mugės išvakarėse ši knygelė buvo atspausdinta ir pristatyta skaitytojams Vaistažolių kiemelio atidarymo metu.

Rugsėjo 16-osios rytą Tauragnų mokyklėlės mokinukai Ada, Raminta, Inesa bei Krašunos progimnazijoje besimokantys Aivaras, Jonė ir Matas, lydimi mokytojos Aldonos, muziejininkės Gražinos, Ramintos mamos Kristinos ir manęs (Valdos Žebelienės), tikrąja to žodžio prasme, išdardėjom į Vilnių. Betonkelyje taip kratė, kad sunku buvo susikalbėti. Vaikiukai parepetavo, kol buvo geresnis kelias iki Utenos.

Nuvykę į Vilnių, turėjom daug gražaus laiko iki pasirodymo Tautų mugėje, todėl jį praleidom labai turiningai. Pirmiausia nuvykom į Prezidentūrą ir užsiregistravom lankytojų priėmimo centre. Šių metų Kovo 11-ąją Vilniuje, Prezidentūros kieme, duris atvėrė moderniausias Lietuvoje muziejus – Valstybės pažinimo centras. Jame gali apsilankyti kiekvienas Lietuvos pilietis nemokamai ir per kelias valandas interaktyviai susipažinti su valstybės sandara, svarbiausių valdžios institucijų veikla ir piliečių teisėmis. Darbo dienomis reikia iš anksto užsiregistruoti, o savaitgaliais išankstinė registracija nereikalinga. Būtina su savim turėti asmens dokumentą ir praeiti patikrą. Kadangi centre jau buvo didžiulė grupė lankytojų, mes negavom gido ir planšečių. Galėjom tik taip apžiūrėti patalpas. Skaitykloje mergaitės galėjo sudėti Lietuvos dėlionę. Tai buvo labai gera mūsų krašto pažinimo pamoka, kuri ir mane sudomino. Mergaitės per 12 minučių sudėjo dėlionę. Kaip pirmam kartui, tai visai neblogai. Kitose salėse vaikai susipažino su valstybės valdymu, savivalda.

Paskui išskubėjom į Valstybinę saugomų teritorijų tarnybą, kur mūsų jau laukė prof. Romas Pakalnis. Jis mus nuvedė į saugomų teritorijų nacionalinį lankytojų centrą, kur mus pasitiko darbuotoja Eglė ir maloniai papasakojo, kad esame viename iš Sapiegų rūmų komplekso pastatų. Pasinaudojus Europos Sąjungos parama, pastatas buvo prikeltas naujam gyvenimui. Įrengta įdomi ekspozicija. Čia galima sužinoti apie Lietuvos

ir užsienio saugomas teritorijas, pamatyti nuotraukas. Vaikai susipažino su saugomų teritorijų sistema, sužinojo, kad Lietuvoje yra 5 nacionaliniai parkai, 30 regioninių parkų, 3 valstybiniai ir 2 kultūriniai rezervatai, apie 300 draustinių, daugiau kaip 500 valstybės saugomų gamtos paveldo objektų. Labai susidomėję vaikai klausėsi paukščių balsų ir bandė atspėti, kieno tai giesmelė. Žaidė interaktyvų žaidimą – baidė kormoranus. Buvo labai įdomu sužinoti, kokie daiktai sudėti ant laboratorinio stalo – klaustuko. Tereikėjo uždėti rankytę ant ženklo prie nežinomo įdomaus daikto, suskaičiuoti iki 5, ir iš karto buvo parodomas filmuotas siužetas. Valanda, praleista nacionaliniam lankytojų centre, pralėkė kaip minutė. Atsisveikinę su Egle, išskubėjom į Vilniaus senamiestį, kur vyko Tautų mugė.

Mus pasitiko Juozas Karnickas ir palydėjo į Kudirkos aikštę, kurioje buvo įsikūręs Vaistažolininkystės kiemelis, o netoliese stovėjo didžiulė scena. Kaip brangiausias svečius mus sutiko Birutė Karnickienė ir Živilė Lazdauskaitė. Nebuvo laiko ilgom kalbom. Turėjom skubėti prie scenos, kur 16 valandą buvo paskelbtas mugės atidarymas. Visų akys kryo į mūsų mergaites, kurios buvo apsivilkusios gražiom lininėm suknutėm. Net renginio vedančiosios atbėgo prie jų ir nusifotografavo kartu. Jaunimo ansamblis padainavo nemažai sumodernintų lietuvių ir lenkų liaudies dainų. Tada atėjo laikas pakilti į sceną tauragniškams. Tik pradėjus Jonei šnekėti, ėmė cypiti mikrofonas. Jonė nepasimetė ir, operatoriui sutvarkius garsą, iš naujo pradėjo savo kalbą. Iš kiemelio atskubėjusi Birutė Karnickienė su gauduliu ir džiaugsmu klausėsi vaikų pasirodymo. Vedančioji vaikų paklausė, ar jie ir namuose taip kalba. Visi atsakė, kad ne. Į klausimą, kas juos išmokė kalbėti tarmiškai, visi sutartinai atsakė, kad mokytoja Aldona. Tauragniškių pasirodymas buvo palydėtas gausiais plojimais.

Tada buvau aš pakviesta į sceną. Liūdna, bet mano pavardė buvo ne tokia pasakyta, nors Gražina duomenis gerus nusiuntė. Ką gi, ir su svetima pavarde paporinau dvi Eugenijos Šimkūnaitės užrašytas sakmes – „Indrajas ir Salijas pykčiai“ bei „Indrajas marškiniai“. Taigi žiūrovai turėjo progą 20 minučių klausytis gražios aukštaitiškos šnektos. Manau, mes visai neblogai pristatėm žiniuonę Eugeniją Šimkūnitę ir jos vardo vaistažolių kiemelį.

Po mano pasirodymo lankėm kitus vaistažolių kiemečius. Vaikai uždavinėjo mįsles apie medžius. Kai kurie žolininkai greit atspėdavo, kai kam reikėjo gerokai pasukti galvą. Neatspėjusių nebuvo. Visi gavo po puikų prizą ir Gražinos sodo obuolį. Kai nebeliko neaplankyto nė vieno žolininkų kiemelio, mįsles vaikai uždavinėjo praeiviams. Vėl mūsų apranga sulaukė fotografų dėmesio. Mus užkalbino viešnia iš Brazilijos ir nufotografavo. Pagyvenęs vyriškis pavadino mūsų mergaites angelais ir nufotografavo. Kai baigėsi mįslės,

Živilė Lazdauskaitė mūsų vaikams surengė viktoriną „Ar pažįsti vaistažoles?“. Vaikai parodė savo žinias ir buvo apdovanoti vardiniais Eugenijos Šimkūnaitės puodeliais. Paskui Romas Pakalnis įteikė padėkas Aldonai Tartilienei ir Gražinai Grašienei už pirmą kartą surengto vaistažolių kiemelio pristatymą Tautų mugėje. Gavom dovanų ir mudvi su Kristina, kuri atliko operatoriaus Kypso pareigas. Labai šaunu, kad gavom dovanų naująją horoskopų knygą. Suvalgę skanius karštus pietus-vakarienę, kuriais vaišino Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo pirmininkė Birutė Karnickienė, atsisveikinome su svetingais vaistažolių kiemelio šeimininkais. Greitom perbėgę per mugę nupirkom namiškiams lauktuvių ir, palikę šurmuliuojantį Vilnių, patraukėm namo.

Vėl dardėjom betonkeliu, dalinomės išpūdžiais. Vaikai, nors ir pavargę, buvo laimingi. Viskas jiems labai patiko ir didžiulėj scenoj nebijojo pasirodyti. Spręsdami matematinius galvosūkius, juokaudami, lydimi mėnu-

lio 21 valandą buvom Tauragnuos. Taip mes praleidom įdomų, įsimintiną penktadienį.

Vilniuje, Tautų mugėje

Danguolė Trimonienė Kiekviena kelionė nepakartojama

Rugsėjo 17 d. dar kartą šiais metais išsiruošėme į ekskursiją. Šįkart nelabai gausiai dalyvavo tauragniškiečiai (23 žmonės), bet džiaugiuosi, kad labai darniai susiorganizavo Klykių bendruomenė – jų važiavo net septyniolika. Dar radom prijauciančių kelionėms Saldutiškyje ir Utenoje, ir susidarė beveik pilnas autobusas (50 žmonių).

Latvija netoli, kelionė nepailgo. Pirmas sustojimas buvo Agluonoje. Išskirtinis miestelio pasididžiavimas – Agluonos bazilika, kuri yra Latvijos katalikų centras, kiekvienais metais per Žolinę sutraukiantis tūkstantis maldininkų. Bažnyčia išpūdingai atrodo iš išorės, o viduje dar labiau: kryžminiai skliautai, arkos, ornamentais dekoruotos kolonos ir nepaprastai puošnus centrinis altorius.

Bažnyčios šventorius užima net

kelis hektarus. Pasivaikščiodami ėjome iki paminklo Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Mindaugui ir jo žmonai Mortai (manoma, kad ji kilusi iš šių vietų). Puikiai sutvarkytas visas didžiulis plotas, daugybė obelių, kurių šakos, aplipusios vaisiais, siekė žemę. Kas skanavo obuolius ir tiesiog neskubėdami vaikščiojo, mėgavosi tyla ir ramybe, kas skubėjo prie šaltinėlio (sako, turi stebuklingų gydomųjų galių), kad atsigertų to vandens ar namo parsivežtų.

Turbūt ne mažesnį išpūdį mums paliko už poros kilometrų esantis Karalių kalnas, užimantis per 20 ha žemės plotą. Prieš dešimt metų čia buvo apleista pelkėta vieta, o šiandien gausiai

Prie paminklo karaliui Mindaugui ir jo žmonai Mortai

lankoma žmonių. Pirmosios skulptūros – tai apie 20 metrų aukščio Karalius Kristus ir tokio pat dydžio angelo figūra. Nuo jų prasidėjo skulptūrų parkas. Čia yra išdrožta ir dvylika apaštalų, kurie neša kryžių. Kryžių bandė „nešti“ ir mūsų vyrai (juos ir matote **nuotr.**), moterys labiau fotografavosi tarp angelo sparnų ar tiesiog prisėdo šalia. Skulptūrų labai daug, aplinką tvarko landšafto dailininkė, todėl nieko nėra nereikalingo, labai skoningai susodinti įvairūs augalai. Į parko kūrimą neįdėtas joks valdiškas pinigas, tai privati žemė ir parkas išlaikomas iš suaukojamų pinigų. Lankymas nemokamas, skubėjome ir mes įmesti nors po eura, taip simboliškai prisidedami prie parko tvarkymo.

Kitas mūsų aplankytas objektas jau nebuvo toks sakralinis – Sventės miestelyje apžiūrėjome karinės technikos muziejų. Prie tų visų tankų ir kitokios technikos ilgiausiai užtruko vyrai, jiems buvo viskas įdomu. Gal ir ilgiau būtume pasilikę muziejuje, jei būtume žinoję, kad šitame miestelyje įstrigsime dar bent keturias valandas – nepataisomai sugedo mūsų autobusas... Kito autobuso tas ilgas valandas laukė kaip kas sugebėjo: skaitė knygas, leido uždirbti miestelio parduotuvėms (kuo labai apsidžiaugė pardavėjos). Pinigų čia, matyt, daugiau išleido vyrai, nes moterys tenkinosi latviškais šprotais, duona ar ledais. Dalia ir Pranas net šokius organizavo ir abu šauniai sušoko „Bitute pilkoji...“. Pulkelis ekskursantų aplankė čia pat esantį Sventės dvaro restoraną, kur pasivaishino kava ar arbata. Dvaro aplinka tikrai gražiai sutvarkyta, įrengtas viešbutis (keturių žvaigždučių!) ir restoranas. Kavos puodelis kainavo apie 1,70 Eur, nemažai, bet kava buvo labai skani.

Taigi „nuplaukė“ mūsų ekskursija į Daugpilio šratų gamyklą, nes iš Sventės pajudėjome gal apie pusę šešių, kai pagaliau sulaukėme kito autobuso. Bevažiuojant sustabdė policija, na, galvojam, dar tik to mums netrūko... Autobuse nutilo juokas, surimtėjome. Vairuotojas grįžo kiek užtrukęs policijos mašinoj, bet sveikas

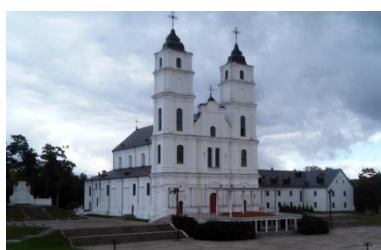
ir gyvas, tai pajudėjome link Daugpilio tvirtovės, kuri laikoma miesto simboliu. Pasivaikščiojome tvirtovės teritorijoje, į vidų jau neužsukome.

Vėliau mūsų dar laukė Šventyklų kalva, vieta, kur netoli vienas kito įsikūrę keturių konfesijų maldos namai. Užėjome į katalikų bažnyčią, taip pat į stačiatikių soborą, kur kaip tik vyko pamaldos. Dauguma moterų neturėjome skarelių, o be jų neįleidžia, bet bažnyčia jau pritaikyta turistams – skarelių padėta bažnyčios prieangyje, apsigaubk galvą ir gali įeiti. Liuteronų katedra ir sentikių cerkvė buvo uždarytos. Ypač įspūdingai atrodė stačiatikių soboras, kurio kupolai žėrėjo besileidžiančios saulės spinduliuose.

Kol pasiekėme Zarasus, jau ir pritemo. Perėjome apžvalgos ratu, pasigrožėjome vaizdu į Zaraso ežerą. Artėjant prie namų Povilas užtraukė dainą, atsirado ir pritariančių, taip linksmai ir užbaigėme kelionę. O atsiliepimai, sako, tokie – tokios ekskursijos dar nebuvo. Nevažiavusiems neaišku – kuo gi ypatinga buvo mūsų išvyka? Kitą kartą važiuokite aktyviau – ir suprasite, kad kiekviena išvyka yra kažkuo ypatinga ir nepakartojama.

Karinės technikos muziejuje; Agluonos bažnyčia; Prie angelo

Trumpai

(informacija Danguolės Trimonienės)

Tauragniškiai dalyvavo Utenos miesto šventėje. **Nuotraukoje:** seniūnijos darbuotojos Janė, Inga ir Lina prie sukurto žiedlapio, skirto miesto gimtadieniui. Po žiedlapį kūrė visos seniūnijos.

KVIEČIAME

Rugsėjo 30 d. į DAGOS (Derliaus) šventę

Nuo 18 val. kultūros namų kieme Tauragnų seniūnijos ūkininkai demonstruos naujausią žemės ūkio techniką.

19 val. renkamės Kultūros namų kieme, kur prisimindami senovinius papročius sudeginsime šiaudinį ožį. Salėje jūsų lauks Ruginis ir Žemyna, skambės moterų ansamblio dainos, linksmins svečiai iš Anykščių – puiki kapela „Grieža“.

Skelbiamas skulptūrų konkursas „Fantazijos iš rudens gėrybių“. Dalyvauti kviečiame ir pavienius asmenis, ir atskirų gatvių gyventojus, ir seniūnaitijas – visus! Skulptūras reikia sukurti iki rugsėjo 30 d. (kultūros namų fojė).

Po renginio vaišinsimės bulviniu plokštiniu iš naujojo bulvių derliaus.

Laukiame visų!

Tauragnų bendruomenė
UKC Tauragnų skyrius
Tauragnų muziejus

Sportas

Rugpjūčio 28 d. prie Tauragno ežero vyko paplūdimio tinklinio varžybos. I vietą iškovojo komanda „Tauragnai“, kurioje žaidė Gabija Mikulėnaitė, Kęstutis Mikulėnas ir Ignas Leleiva. Antrąją vietą užėmė II-oji Tauragnų komanda (Ieva Gineitytė, Mantas Gineitis, Aidas Valys), treči liko komanda „Kaimiečiai“ (Artūras Asmenavičius, Martynas Kulbačiauskas, Mantas Vadišius). Svečiai iš Joneliškio užėmė IV vietą. Prizinių vietų laimėtojai apdovanoti medaliais, nugalėtojams įteikta ir taurė.

Bendruomenės projektą „Sportuokime visi“ remia Kūno kultūros ir sporto departamentas.

Po varžybų

AKTUALU

Žemės ūkio ministerija skyrė lėšų Bendruomenės projektui „Tauragnų miestelio viešųjų erdvių sutvarkymas pritaikant gyventojų poreikiams“.

Igyvendinant šį projektą iki gruodžio 1 d. kultūros namų kieme, prie sporto aikštyno, bus įrengta žaidimų aikštelė vaikams, pastatyti keturi lauko treniruokliai, įsigytas stiebas vėliavai su istorine vėliava.

Skirta 3375 Eur, dar apie 500 Eur pagal sutartį bendruomenė turi pridėti savų lėšų.

Tauragnų rinkimų apylinkės būstinė: A. Musteikio g. 29, Tauragnų biblioteka.

Rinkimų komisijos pirmininkė – Nijolė Šuminienė.

Tel.: 8-615-56012

Rinkimų komisijos pirmininkės pavaduotojas –

Alizas Umbrasas. Tel.: 8-606-02359

Rinkimų komisijos sekretorė – Gražina Grašienė.

Tel.: 8-618-85423

Rinkimai į Seimą vyks spalio 9 dieną.

Asbesto atliekas rajono gyventojai gali atiduoti nemokamai (www.tauragnai.eu)

Utenos rajono savivaldybės administracija informuoja, kad savivaldybės gyventojai gali nemokamai atiduoti asbesto turinčias atliekas į asbesto atliekų šalinimo įrenginius, kuriuos eksploatuoja UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“. Paslauga finansuojama Utenos rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis.

Utenos rajono gyventojai (turėti asmens dokumentą) šias atliekas gali atvežti į Atliekų priėmimo ir laikino saugojimo aikštelę, esančią šalia Utenos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno, Mockėnų kaime, Utenos rajone ir jas perduoti UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ darbuotojams (kontaktinis asmuo — sąvartyno eksploatacijos vadovas Dalius Veršelis, tel. 8 615 76381). Už atvežtas asbesto turinčias atliekas jų turėtojai gauna atliekų perdavimą patvirtinantį dokumentą.

Kviečiame gyventojus suskubti pasinaudoti teikiama galimybe nemokamai ir saugiai sutvarkyti asbesto turinčias atliekas. Projektui skiriamos lėšos yra ribotos.

Kilus klausimams dėl atliekų tvarkymo sistemos prašome kreiptis į Utenos rajono savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos ir civilinės saugos skyrių (220, 221 kab., Utenio a. 4, Utena).

Kokie darbai sode ir darže laukia spalį?

(iš interneto)

Spalis – darbų pabaigos metas darže bei sode prieš artėjančias šalnas. Taip pat laikas nurinkti paskutinius vaisius, sutvarkyti aplinką ir paruošti dirvą kitų metų sėjai.

Šio mėnesio pradžioje darže baigiami nurauti burokėliai, morkos, kitos daržovės. Spalio pabaigoje nuimamos tokios vėlyvosios daržovės kaip salierai, pastarnokai, kopūstai. Plotuose, kur buvo auginamos daržovės, reikia pašalinti derliaus likučius, piktžoles, žemę patręšti fosforo bei kalio trąšomis ir aparti. Turintiems sode obelių patartina laiku nuskinti žieminių veislių obuolius – vaismedžiai suspės iki žiemos sukaupti maisto medžiagų ir nenušals. Tuomet giliai supurenkite pomedžius ir įterpkite kompleksinių fosforo bei kalio trąšų. Surinkite nuo žemės supuvusius vaisius ir sugrėbkite nukritusius lapus – visa tai yra ligų židiniai.

Iki spalio vidurio – pats geriausias laikas sodinti naujus vaismedžius ir vaiskrūmius. Įsigykite sveikų sodinukų be lapų, žiūrėkite, kad jie nebūtų pavytę – susiraukšlėjusi jų odelė. Persodinant didžiausią dėmesį būtina skirti sodinukų šaknų sistemai, nes didžiąją dalį maisto medžiagų augalai ima iš dirvos ir juos kaupia žiemai. Tad sodinamiems augalams svarbiausia užtikrinti tvirtą šaknų sistemos vystymąsi ir augimą, kaip įmanoma geriau juos aprūpinti būtiniais elementais, kitaip medeliai

pradės skursti. Kad vaismedžiai ateinančiais metais būtų sveikesni, nuėmus derlių, lapams krintant, jaunus augalus ir lapų nenumetusius medžius nupurškite 5 % karbamido tirpalu, nukritus lapams naudokite 7 % karbamido tirpalą. 700 g birių karbamido trąšų įberkite į 10 l vandens, išmaišykite, kol viskas ištirps, supilkite į purkštuvą ir purškite.

Sutvarkius sodą ir nuėmus derlių, „Litagos“ specialistai pataria paruošti žemę rudenį sėjamosioms morkoms, burokėliams, ridikėliams, krapams, salotoms, kuriuos auginsite kitais metais. Šias daržoves reikia sėti spalio pabaigoje–lapkričio pirmoje pusėje, kai dirvos temperatūra nukrinta iki 5 laipsnių šilumos, kad sėklos sudygtų ne rudenį, o tik kitų metų pavasarį.

Iki spalio vidurio sodinami žieminiai česnakai. Jiems reikėtų parinkti atvirą, saulėtą vietą. Geriausi česnakų priešsėliai yra ankštinės daržovės, žieminiai javai. Česnakai taip pat gerai auga ir prieš tai augintų įvairių daržovių, ypač kopūstų, agurkų vietoje. Negalima jų sodinti svogūninių daržovių vietoje, nepatartina ten, kur augo bulvės ir morkos. Žieminius česnakus reikia pradėti ruošti likus 1–2 dienoms iki sodinimo. Pirmiausia skiltelės išskirstomos. Labai svarbu nepažeisti dengiamojo jų lukšto ir nepalikti daug senos ropelės dugnelio, nes jis trukdo įsišaknyti.

Prieš šalnas spalį būtina nubaltinti medžius. Neapsirikite klausydami patarimų, kad šį darbą reikia atlikti pavasarį – tokiu metu, ypač jau sprogstant pumpurams, tai nebetenka prasmės. Baltindami kamienus rudenį, apsaugote juos nuo staigių temperatūros pokyčių žiemą, nuo žievės pleišėjimo, be to taip sunaikinami kenkėjai ir ligų sukėlėjai.

Seniūnijoje

Rugsėjo mėn. mirė

PETRAS SIMUNTIS, 64 metų, Žebriškių k.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Kristinos Levčenkienės, Aldonos Tartilienės, Danguolės Trimonienės, taip pat iš asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Trimonienė

Spausdino Utenos spaustuvė